УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Мельниченко Олени Володимирівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 424, пункту 1 частини другої статті 428, абзацу першого частини шостої статті 539 Кримінального процесуального кодексу України

К и ї в
21 жовтня 2026 року
№ 294-2(I)/2026

Справа № 3-276/2026(542/26)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Грищук Оксани Вікторівни – головуючого,
Барабаша Юрія Григоровича,
Совгирі Ольги Володимирівни – доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Мельниченко Олени Володимирівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 424, пункту 1 частини другої статті 428, абзацу першого частини шостої статті 539 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Мельниченко О.В. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 3, частинам першій, другій статті 8, частинам першій, другій статті 24,

частинам першій, другій статті 55, пунктам 1, 3, 8 частини другої статті 129 Конституції України (конституційність) частину другу статті 424, пункт 1 частини другої статті 428, абзац перший частини шостої статті 539 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Оспорюваними положеннями Кодексу визначено, що:

– „ухвали суду першої інстанції після їх перегляду в апеляційному порядку, а також ухвали суду апеляційної інстанції можуть бути оскаржені в касаційному порядку, якщо вони перешкоджають подальшому кримінальному провадженню, крім випадків, передбачених цим Кодексом. Заперечення проти інших ухвал можуть бути включені до касаційної скарги на судове рішення, ухвалене за наслідками апеляційного провадження“ (частина друга статті 424);

– суд касаційної інстанції постановляє ухвалу про відмову у відкритті касаційного провадження, якщо „касаційна скарга подана на судове рішення, яке не підлягає оскарженню в касаційному порядку“ (пункт 1 частини другої статті 428);

– „за наслідками розгляду клопотання (подання) суд постановляє ухвалу, яка може бути оскаржена в апеляційному порядку. Оскарження прокурором ухвали суду щодо умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, умовно-дострокового звільнення від відбування покарання для проходження військової служби або заміни невідбутої частини покарання більш м’яким зупиняє її виконання“ (абзац перший частини шостої статті 539).

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Мельниченко О.В. є потерпілою у кримінальному провадженні у зв’язку із загибеллю її матері внаслідок дорожньо-транспортної пригоди за участю Правдивого О.В. Вишгородський районний суд Київської області вироком від 19 лютого 2021 року визнав Правдивого О.В. винним у вчиненні кримінального правопорушення, визначеного частиною третьою статті 286 Кримінального кодексу України, призначив покарання у вигляді позбавлення волі строком на дев’ять років із позбавленням права керувати транспортними засобами на три роки, а також частково задовольнив цивільний позов

Мельниченко О.В. та стягнув із Правдивого О.В. на її користь 443 324 грн на відшкодування моральної шкоди за смерть матері.

Київський апеляційний суд ухвалою від 11 листопада 2025 року умовно-достроково звільнив Правдивого О.В. від відбування покарання, призначеного вироком Вишгородського районного суду Київської області від 19 лютого 2021 року. Мельниченко О.В. оскаржила зазначену ухвалу до Верховного Суду.

Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду ухвалою від 24 червня 2026 року відмовив Мельниченко О.В. у відкритті касаційного провадження, оскільки касаційну скаргу подано на судове рішення, яке не підлягає оскарженню в касаційному порядку.

Мельниченко О.В. вважає, що внаслідок застосування Верховним Судом оспорюваних положень Кодексу порушено її конституційні права на рівність і судовий захист, гарантовані статтями 24, 55 Конституції України, та позбавлено її „конституційного права на перегляд судом вищого рівня ухвали суду, що стосується <…> прав, свобод чи інтересів потерпілої особи, яка не брала участі у судовому розгляді“.

3. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України керується таким.

За Основним Законом України кожному гарантується право звернутись із конституційною скаргою до Конституційного Суду України з підстав, установлених Конституцією України, та у порядку, визначеному законом (частина четверта статті 55).

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб’єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною

за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Аналіз конституційної скарги свідчить про те, що Мельниченко О.В., стверджуючи про невідповідність Конституції України частини другої статті 424, пункту 1 частини другої статті 428, абзацу першого частини шостої статті 539 Кодексу, фактично висловила незгоду із законодавчим урегулюванням порядку оскарження ухвал про умовно-дострокове звільнення засудженого, зокрема щодо неможливості оскарження таких ухвал у касаційному порядку, проте не довела, у чому саме полягає неконституційність оспорюваних положень Кодексу. Із зазначеного випливає, що Мельниченко О.В. не обґрунтувала тверджень щодо неконституційності оспорюваних положень Кодексу в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України".

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України звертає увагу на те, що Конституція України не містить положень щодо обов'язкового касаційного перегляду всіх без винятку судових рішень; згідно з пунктом 8 частини другої статті 129 Основного Закону України однією з основних засад судочинства є забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення.

Конституційний Суд України у Висновку від 20 січня 2016 року № 1-в/2016 зазначив, що „особі має бути гарантовано право на перегляд її справи судом апеляційної інстанції. Після апеляційного розгляду справи сторони судового процесу можуть бути наділені правом оскаржити судові рішення першої та апеляційної інстанцій до суду касаційної інстанції у випадках, визначених законом, що сприятиме забезпеченню реалізації принципу верховенства права" (абзац другий підпункту 3.6.3 підпункту 3.6 пункту 3 мотивувальної частини).

Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України", що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі

згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151[1], 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Мельниченко Олени Володимирівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 424, пункту 1 частини другої статті 428, абзацу першого частини шостої статті 539 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

Секретаріат Конституційного Суду України № 1

ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ